

Streszczenie pracy doktorskiej

mgr Bartłomiej M. Wołyniec

Marcin Szyszkowski, biskup krakowski, senator, fundator (1616-1630)

promotor: dr hab. Zenon Piech, prof. UJ

27.09.2019 r.

Dysertacja doktorska *Marcin Szyszkowski, biskup krakowski, senator, fundator (1616-1630)*, jak wskazuje tytuł, dzieli się na trzy zasadnicze części, z których pierwsza została poświęcona działalności biskupiej, druga, senatorskiej, a trzecia fundacyjnej. Zostały one poprzedzone rozdziałem wprowadzającym zatytułowanym *Droga do biskupstwa krakowskiego*, zaś za nimi - na końcu pracy - został umieszczony aneks, który zawiera drzewo genealogiczne rodziny Szyszkowskich w XVI-XVII w., itinerarium Szyszkowskiego, jako biskupa krakowskiego, oraz ilustracje do części poświęconej jego działalności fundacyjnej.

Rozdział wprowadzający *Droga do biskupstwa krakowskiego* obejmuje zagadnienia dotyczące pochodzenia oraz edukacji Szyszkowskiego, w tym w sposób szczególny okres studiów odbytych w Rzymie i Padwie, a także kwestie związane z obejmowaniem pierwszych godności i beneficjów kościelnych. W dalszej części omówione została działalność Szyszkowskiego jako biskupa łuckiego i plockiego, a także tzw. proces informacyjny na biskupstwo plockie.

Cześć zatytułowana *Biskup* omawia działalność duszpasterską i administracyjną Szyszkowskiego, jako ordynariusza diecezji krakowskiej, w której pełnił rolę gorliwego propagatora reformy trydenckiej. Z tego też powodu swoje miejsce znalazły tutaj kwestie związane z wizytacją diecezji, wprowadzeniem indeksu ksiąg zakazanych, synodem diecezjalnym oraz relacją ad limina, która stanowiła swoistego rodzaju podsumowanie jego działań reformistycznych. W kolejnych rozdziałach tej części pracy omówione zostały relacje biskupa z duchowieństwem diecezjalnym oraz zakonami, a także aktywność Szyszkowskiego na polu rozwoju życia religijnego świeckich, których zachęcał m.in. do wstępowania w szeregi bractw religijnych.

Cześć zatytułowana *Senator* omawia szeroko rozumianą działalność polityczną Szyszkowskiego, w tym jego aktywność parlamentarną. W poszczególnych rozdziałach tej części pracy omówione zostały poglądy biskupa na kwestie związane z wewnętrzną i zewnętrzną polityką państwa polsko-litewskiego. W odniesieniu do tych pierwszych poddane zostały analizie kwestie związane z funkcjonowaniem rządów parlamentarnych, w tym władzy królewskiej oraz wojska. W sferze polityki zagranicznej omówione zostały z kolei zapatrywania Szyszkowskiego na relacje Rzeczypospolitej wobec sąsiadów: Szwecji, Moskwy, Turcji i krajów habsburskich, a także rolę, jaką biskup odgrywał w polityce Stolicy Apostolskiej.

Cześć zatytułowana *Fundator* została poświęcona aktywności Szyszkowskiego na polu inicjatyw artystycznych, tak religijnych, jak i świeckich. Z tego też powodu swoje miejsce znalazły tutaj fundacje związane z upiększaniem wnętrza katedry krakowskiej, budowaniem i wyposażeniem nowych miejsc kultu oraz przebudową już istniejących. Omówione zostały ufundowane przez biskupa różnorakie instytucje o charakterze religijnym, w tym Arcybractwo Męski Pańskiej. Kolejno analizie zostały poddane fundacje rezydencjonalne, które w zasadniczej mierze wyrażały się w przebudowie biskupich zamków i pałaców, ale także wznoszeniu nowych obiektów mieszkalnych.

Bartłomiej Wołyniec

Summary of PhD dissertation

mgr Bartłomiej M. Wołyniec

Marcin Szyszkowski, bishop of Kraków, senator, founder (1616-1630)

promotor: dr hab. Zenon Piech, prof. UJ

27.09.2019 r.

PhD dissertation Marcin Szyszkowski, bishop of Kraków, senator, founder (1616-1630), is divided into three major theoretical and conceptual frameworks. The first field of study explains bishops activity, the second one is dedicated to his senatorial work and the third one presents foundation remarks. These parts have been preceded by introductory chapter entitled *Droga do biskupstwa krakowskiego (The way to Diocese of Kraków)*. At the end of the thesis the appendix includes 16th-17th century Szyszkowski family's genealogical tree, Szyszkowski's itinerary as a Cracow's bishop and illustrations devoted to his foundation activity.

The introductory chapter *Droga do biskupstwa krakowskiego (The way to Diocese of Kraków)* comprises issues involving Szyszkowski's country of origin and education. The majority of prior research has been dedicated for study period in Rome and Padua as well as issues related to covering first dignities and church benefits. Further part is dedicated to Szyszkowski's activity as a Lusk and Plock bishop as well as so called information process on Plock bishopric.

The part entitled *Biskup (Bishop)* discusses Szyszkowski's pastoral and administrative activity, as the Ordinary of the Diocese of Cracow in which he acted as a zealous propagator of the Tridentine Reform. For this reason, issues as bishopric visitation, implementation of index of prohibited books, The Synod and ad limina relation which constitutes summary of his reformation activities are placed here. In further part, relationships between the bishop and diocesan clergy as well as Szyszkowski's activity in the development of laypeople's religious life who were encouraged to get into religious brotherhood, were described.

The part entitled *Senator (Senator)* presents widely understood Szyszkowski's political and parliamentary activity. Bishop's attitudes towards internal and external Polish-Lithuanian policies are discussed in particular parts of this chapter. In the area of the first analyzed issues related to the functioning of parliamentary governments, including royal power and the army. In the foreign policy sphere, matters related Szyszkowski's concerns on relations of Republic of Poland towards Sweden, Moscow, Turkey and Habsburg countries as well as a role which the bishop played in the Holy See policy.

The part entitled *Fundator (Founder)* is devoted to Szyszkowski's activity in artistic, religious and secular sphere. For this reason, foundations related to beautification of Cracow Cathedral's interior, building, equipping new places of worship and conservation of existing ones. The foremost issues which were implemented are religious institutions founded by the bishop including The Lord's Archbishopric. After later analysis there were identified residential foundations, which mainly express themselves in conservation bishop's castles and palaces, but also establishing new apartments.